

Tezaurul dacic de aur de la Perșinari (jud. Dâmbovița)

de Conf univ dr George V Grigore

Noi, românii, prin tezaurele și descoperirile arheologice care aparțin epocii preistorice a strămoșilor noștri, geto-daco-tracii, suntem frunțașii Europei la acest capitol și ar trebui să fim mândri de asta. Tuturor acestor lucruri ar trebui să li se facă publicitate și să știe tot românul cine este cu adevărat și de unde se trage. Pe teritoriul țării noastre, arta aurului a atins în așa numita Epocă a bronzului, culmi necunoscute de alte neamuri. Aceste tezaure formate din obiecte din aur, foarte variate, tind să atingă perfecțiunea. Epocii mijlocii a bronzului (care începe prin anul 1700 î.Hr.), îi aparține și *Tezaurul de la Perșinari*, descoperit în județul Dâmbovița, aproape de Târgoviște, veche capitală și cetate de scaun a Țării Românești. Aici a fost descoperită în mod întâmplător, în 1954, o spadă din aur, urmând ca, în anul 1962 să mai fie descoperite încă 11 pumnale, tot din aur, de tip micenian. E posibil să fi fost utilizate ca arme de paradă sau ritual, fiind asemănătoare cu unele arme din bronz placat cu aur descoperite în antica cetate Micene de către Heinrich Schliemann. Specialiștii cred că tezaurul datează din epoca mijlocie a bronzului tracic, sec. XVII-XV î.Hr.. Acest model (de tip „micenian”) ne face să creăm o paralelă între cele două civilizații, sau chiar să fi existat o legătură peste milenii. Cel ce le-a făurit, se pare că a fost nevoit să le ascundă înainte de a le finisa. Sunt arme de paradă, arme emblemă, arme oferite unui zeu al războiului. Atât pumnalele, cât și sabia, au câte o nervură centrală, care la sabie se desparte în mai multe fire, către mâner, și au aripioare la bază. Sabia (fragmentul păstrat) nu are nici vârf, nici

mâner: lungime – 28,90 cm; lățime maximă – 11,90 cm; grosime maximă – 1,50 cm; greutate – 1,400 g. Pumnalele: lungime – între 18,70 cm și 23,50 cm; lățimea maximă – 8,00 cm; greutate – între 233,200 și 505,760 g.

Pentru a vedea cum putem încadra acest tezaur în epocă, vom merge către civilizația miceniană. Civilizația miceniană reprezintă prima epocă importantă a civilizației grecești, fiind opera aheilor. Până atunci nu se aude sau vede ceva despre greci în istorie, traco-geto-dacii fiind cei care populează împrejurimile Mării Getice (Marea Neagră). Termenul de „civilizația miceniană” este pur convențional (creat de către istorici), în sensul că nu presupune existența unei unități nici teritoriale, nici politice. Dintre numeroasele mici state ahee, cel a cărui capitală a fost orașul Micene era desigur cel mai puternic (urmat de alte orașe ca Argos, Tirint, Pilos, Atena, Teba). Aheii sunt atestați în Grecia de prin anul 1600 î.Hr., dar nu înainte de această perioadă. În curând ei vor ocupa parțial Grecia centrală, nordul Peloponezului cu insulele din zona centrală și sudică a Mării Egee. Înainte de anul 1400 î.Hr. cuceresc Creta și o jefuiesc de comori pe care le transportă la Micene. Nimeni nu spune pe cine jefuiesc grecii, pământurile cui le ocupă grecii (aheii). Ultima mare întreprindere războinică a aheilor a fost războiul contra Troiei - război a cărui importanță a fost mult exagerată de poemele homerice. La Troia, pe locul unei așezări datând din neolitic au fost construite succesiv începând din mileniul al 3-lea î.Hr. - de către o populație amestecată în această zonă - nouă orașe pe același loc, cu acest nume. Troia era situată într-un punct care controla strâmtoarea Hellespontului și în plus poseda și un teritoriu foarte bogat, renumit și pentru creșterea berbecilor și cailor (creșterea animalelor, ca meșteșug în care excelau geții). O coaliție de 28 de state aheene, totalizând un număr de aproximativ 100.000 de luptători, îmbarcați pe 1200 de corăbii, cele mai mari ducând câte 120 de oameni, sub comanda regelui

Micenei, Agamemnon, au asediat timp de zece ani Troia. Evenimentul este plasat de Eratostene în anul 1183 î.Hr. După ce au cucerit orașul și l-au jefuit, aheii s-au retras. Civilizația miceniană n-a durat nici șase secole. Rând pe rând palatele și cetățile miceniene au fost jefuite și distruse. Singura cetate care și-a continuat existența încă multe veacuri a fost Atena. Orașul Micene a supraviețuit până către 1100 î.Hr. Cauza prăbușirii civilizației miceniene a fost în principal determinată de invazia ultimului val de triburi grecești ale dorienilor, invazie în urma căreia va dispărea - pentru o perioadă de cinci secole - și scrierea în Grecia. Săpăturile inaugurate în 1876 la Troia de către H.Schlieman au dezvăluit o civilizație impunătoare și bogată, deschizând calea cercetării epocii bronzului în Grecia. Dar până să apară această epocă în Grecia, iată că a apărut în România, prin *Tezaurul de la Perșinari*, încadrat în perioada mijlocie a epocii bronzului, în perioada sfârșitului mileniului al III-lea și prima jumătate a mileniului al II-lea î.Hr.

Despre condițiile reale de descoperire sau despre numărul inițial al tezaurilor și al obiectelor din care erau constituite acestea nu s-au păstrat informații sigure. Se pare că tezaurul cunoscut este de fapt format din două tezaure descoperite la Perșinari. Unul a fost găsit în 1954 de către un localnic cu ocazia săpării unei gropi pentru scos lut de pe terasa pârâului din localitate. Acesta era alcătuit cel puțin dintr-o spadă scurtă de aur și patru sau cinci topoare miniaturale din argint. Un al doilea tezaur a fost găsit în anul 1962, când un alt sătean a găsit un număr neprecizat de obiecte din aur, pe un teren situat la circa 50-60 m est de locul primei descoperiri. Acesta era alcătuit din cel puțin 12 pumnale din aur. Ambele tezaure de la Perșinari se datează în perioada mijlocie a epocii bronzului și se compun din: o spadă mare, masivă (din care lipsește vârful și mânerul), realizată prin turnare și finisată prin presare la cald, cu o nervură mediană ce se pierde într-un evantai în partea superioară; 11 pumnale simple, cu nervură mediană, turnate, aflându-se

în diferite stadii de prelucrare, dar neterminate. De notat faptul că în vara anului 1976 au mai fost recuperate de la descoperitori fragmentele unui alt pumnal, identic cu cele de mai sus. O dată cu obiectele de aur au mai fost descoperite mai multe toporașe miniaturale din argint, asemănătoare cu cele din aur component ale *Tezaurului de la Țufalău*. Domnul Octavian Iliescu a publicat în volumul *Cercetări numismatice VII* (volum apărut sub egida *Muzeului Național de Istorie* în anul 1996) excelentul articol intitulat „*Cum arătau banii primitivi. Tezaurul de la Perșinari*”, din care am extras informațiile următoare. Cunoscutul și respectatul numismat expune argumente serioase ce arată că aceste lingouri de aur sunt de fapt obiecte premonetare, ce ar fi putut fi utilizate pentru schimbul de produse. Cele 11 pumnale au fost clasificate în patru mari grupe, pe baza dimensiunilor și titlului aurului folosit de meșterul aurar care le-a creat.

Localitatea Perșinari din zona Munteniei, are dovezi arheologice ce atestă existența sa încă din neolitic. Comuna Perșinari se află situată în câmpia înaltă Titu – Târgoviște, parte componentă a Câmpiei Române, în partea centrală a județului Dâmbovița, la o distanță de 20 km de municipiul Târgoviște și la o distanță de 20 km de orașul Titu, pe șoseaua care leagă municipiul Târgoviște de orașul Titu (DJ 721). Comuna este așezată aproape de cursul râului Dâmbovița care traversează localitatea pe o lungime de aproximativ 6 km. Pe cursul acestui râu, în partea de nord a comunei, în anii 80 s-a construit un baraj cu lac de acumulare. Prima atestare documentară scrisă a satului Perșinari datează din anul 1774, când Divanul Țării Românești dă ordin Mănăstirii Nucetu și ispravnicilor județului Dâmbovița să oblige pe locuitorii de pe moșia Perșinari să facă clacăși să plătească dijma cuvenită. Se pare că satul, ca așezare umană, are rădăcini mult mai vechi, dovada fiind chiar acest tezaur dacic din piese de aur. Tezaurul confirmă apariția unor centre metalurgice locale importante, iar piesele ce îl

alcătuiesc prezintă acel stadiu premonetar din epoca bronzului. Lângă pârâul Nucitel, ce curge la apus de așezarea actuală a satului, s-au descoperit urmele unei așezări din aceeași epocă a bronzului, și anume o așezare civilă rurală, fortificată cu val și șanț de apărare pe latura de vest. Solul castaniu din zonă atestă existența anterioară a unei păduri sesizată și cartografic până la sfârșitul secolului al XIX-lea. În documentele vechi apar două denumiri pentru această localitate și anume: *Tabăra de Jos* și *Tabăra de Sus* ceea ce corespunde cu ipoteza că satul ar fi avut mai întâi o vatră pe malul stâng al râului Dâmbovița. În anul 1697, la 21 Ianuarie, o parte din moșia *Tabăra de Jos* (trei funii de moșie) este vândută de Neagoe Izbața lui Ienache Văcărescu. Mai există o ipoteză potrivit căreia locuitorii de pe malul stâng al Dâmboviței au fost mutați de boier pe deal datorită faptului că erau deseori inundați sau din dorința acestuia de a avea cât mai mult teren arabil. Denumirea satului Perșinari apare pentru prima oară în documentele scrise în anul 1774. Se presupune că satul și-ar fi luat denumirea de la o livadă cu piersici ce există în această zonă, sau de la numele unui boier ce a trăit în aceasta zonă și care se numea Stan Perșinaru.

Revenind la Tezaurul dacic de la Perșinari, piesele sale descoperite în 1962 au ajuns la început la București, la *Banca Națională a României*, unde au fost considerate ca aur dentar. Pumnalele au fost salvate de la topire de domnul Octavian Iliescu, care le-a identificat ca obiecte din epoca bronzului. În anul 1963 au intrat în colecția *Cabinetului Numismatic* al *Bibliotecii Academiei Române*. Actualmente piesele sunt expuse la *Muzeul Național de Istorie a României*, în sala *Tezaur*.

